

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3038

SPRAWOZDANIE
KOMISJI FINANSÓW PUBLICZNYCH

**o poselskim projekcie ustawy o zmianie
ustawy o Narodowym Banku Polskim
(druk nr 3008)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 Regulaminu Sejmu, skierował w dniu 30 kwietnia 2010 r. powyższy projekt ustawy do Komisji Finansów Publicznych do pierwszego czytania.

Komisja Finansów Publicznych po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 6 maja 2010 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy projekt ustawy z druku nr 3008 bez poprawek.

Warszawa, dnia 6 maja 2010 r.

Sprawozdawca

(-) Krystyna Skowrońska

Przewodniczący Komisji
Finansów Publicznych

(-) Paweł Arndt

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, 4 maja 2010 r.

DPUE - 920 - 634 10/pk/A

dot.: FPB-015-27-2010 z 06.05.2010 r.

**Pan
Paweł Arndt
Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych
Sejm RP**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim (druk nr 3008) ujętego w sprawozdaniu Komisji Finansów Publicznych (druk nr 3038), wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) w związku z art. 42 ust. 4 i art. 54 ust. 1 Regulaminu Sejmu przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z przedłożonym sprawozdaniem Komisji Finansów Publicznych (druk nr 3038), zawierającym projekt ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim (druk nr 3008), pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

- I. Pozytywnie należy ocenić cel projektu ustawy, którym jest doprecyzowanie obecnie obowiązujących reguł dotyczących zapewnienia ciągłości sprawowania urzędu Prezesa NBP poprzez dodanie w ustawie o NBP nowego art. 9a. Regulacja ta niewątpliwie służy wzmocnieniu pewności prawnej w zakresie zapewnienia ciągłości sprawowania urzędu Prezesa NBP oraz usunięcia wątpliwości związanych ze stosowaniem obecnie obowiązującego art. 10 ust. 1 ustawy o NBP¹, a tym samym przyczynia się to zagwarantowania pełnej niezależności personalnej i funkcjonalnej NBP wymaganej przez art. 130 TFUE, art. 7 i 14 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC). Pragnę jednak wskazać poniżej na kilka kwestii, które w mojej opinii mogą nadal budzić pewne wątpliwości w zakresie zapewnienia ciągłości sprawowania urzędu Prezesa NBP, a przez to wpływają na ocenę zagwarantowania niezależności personalnej i funkcjonalnej NBP.

¹ Zob. *Opinia prawna prof. dr hab. D. Dudka z dn. 12 kwietnia 2010 r. w sprawie skutków prawnych wygaśnięcia kadencji Prezesa Narodowego Banku Polskiego dla funkcjonowania organów Narodowego Banku Polskiego* (dostępna na stronie internetowej: <http://www.nbp.gov.pl/aktualnosci/wiadomosci/2010/op.pdf>).

- II. Odnosząc się do konieczności zagwarantowania niezależności instytucjonalnej krajowego banku centralnego Europejski Bank Centralny (EBC) wskazał w wydanej do przedmiotowego projektu ustawy opinii CON/2010/37 (pkt 2.3), iż w przypadku upływu 6-letniego okresu kadencji lub wygaśnięcia kadencji w związku z przesłankami wskazanymi w art. 9 ust. 4 pkt 2-4 ustawy o NBP władze krajowe powinny zapewnić wybór nowego Prezesa NBP w rozsądnym terminie po upływie tego okresu lub wygaśnięciu kadencji. Projektowany art. 9a ust. 1 ustawy o NBP nie reguluje tej kwestii. Natomiast w obecnie obowiązującym stanie prawnym funkcjonują już przepisy wskazujące właściwym organom okres czasu na uzupełnienie składu organów NBP. I tak, zgodnie z art. 13 ust. 7 ustawy o NBP w przypadku odwołania członka Rady Polityki Pieniężnej (RPP) lub wygaśnięcia jego mandatu z powodu śmierci uzupełnienia składu RPP organy powołujące dokonują nie później niż w okresie 3 miesięcy od odwołania lub stwierdzenia wygaśnięcia mandatu członka RPP. Zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy o NBP zasadę tę stosuje się odpowiednio do członków Zarządu NBP. Wydaje się zatem konieczne – w celu uwzględnienia ww. uwagi EBC – aby dla zapewnienia pewności prawnej w zakresie ciągłości funkcjonowania organów banku centralnego wyraźnie określić w ustawie o NBP termin dla dokonania wyboru nowego Prezesa NBP w sytuacjach określonych w projektowanym art. 9a ustawy o NBP.
- III. Ani projektowany art. 9a ustawy o NBP, ani inne obowiązujące przepisy tej ustawy nie uwzględniają również sytuacji, w której zaistnieją podstawy do odwołania wiceprezesa – pierwszego zastępcy w trakcie pełnienia przez niego obowiązków Prezesa NBP. Nie będzie bowiem wówczas możliwe uruchomienie procedury odwołania wiceprezesa przez Prezydenta RP z powodu braku uprzedniego wniosku Prezesa NBP wymaganego na mocy art. 17 ust. 2a ustawy o NBP. Jednocześnie trudno sobie wyobrazić, aby w ramach pełnienia obowiązków Prezesa NBP wiceprezes – pierwszy zastępca złożył do Prezydenta RP wniosek o odwołanie samego siebie z funkcji członka Zarządu NBP. W konsekwencji będzie on w tym okresie faktycznie nieodwoływalny nawet w przypadku wystąpienia przesłanek jego odwołania (np. skazania wyrokiem sądowym za przestępstwo). Taki stan prawny wydaje się być sprzeczny z zasadą racjonalności ustawodawcy oraz z wynikającym pośrednio z art. 14 ust. 2 Statutu ESBC² oraz standardów Międzynarodowego Funduszu Monetarnego³ wymogiem, aby funkcje w organach zarządzających krajowych banków centralnych nie pełniły osoby, których reputacja budzi wątpliwość i może negatywnie wpływać na ocenę wiarygodność całego banku centralnego jako instytucji odpowiedzialnej za politykę pieniężną. Jeżeli projekt ustawy miałby zostać uzupełniony w tym zakresie, to ewentualne rozwiązania legislacyjne muszą uwzględniać nakaz, aby osoba tymczasowo obejmująca obowiązki prezesa do momentu objęcia obowiązków przez nowego prezesa korzystała z takich samych gwarancji w zakresie bezpieczeństwa sprawowania urzędu i podstaw odwołania, jak każdy członek organów decyzyjnych KBC wykonujących zadania związane z ESBC⁴. W okresie przejściowym nie może bowiem dojść do umniejszenia gwarancji niezależności personalnej banku centralnego.
- IV. Ponadto ani projektowany art. 9a ustawy o NBP, ani inne obowiązujące przepisy tej ustawy nie regulują sytuacji, w której nastąpi śmierć wiceprezesa – pierwszego zastępcy w trakcie pełnienia obowiązków Prezesa NBP. Brak jest w ustawie o NBP przepisu analogicznego do proponowanego art. 9a ust. 2 ustawy o NBP, który stanowiłyby, iż w przypadku śmierci wiceprezesa – pierwszego zastępcy jego następcą wskazywany jest spośród innych członków Zarządu lub zastępuje go w pełnieniu obowiązków Prezesa

² Zob. opracowanie EBC: *Legal aspects of the European System of Central Banks*, Frankfurt 2005, str. 278.

³ Zob. T. Lybek, J. Morris, *Central Bank Governance: A Survey of Boards and Management*, IMF Working Paper WP/04/226.

⁴ Zob. opinie: CON/2010/37, pkt 2.1; CON/2005/34, pkt 11 oraz CON/2007/6, pkt 2.3.

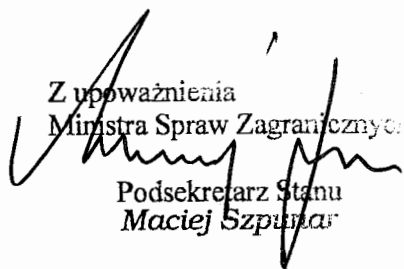
NBP inny wiceprezes. Nie będzie również możliwe uruchomienie procedury powołania następcy wiceprezesa – pierwszego zastępcy przez Prezydenta RP z powodu braku uprzedniego wniosku Prezesa NBP wymaganego na mocy art. 17 ust. 2a ustawy o NBP. W obecnym stanie prawnym podstawa do zastępowania wiceprezesa – pierwszego zastępcy przez innego wiceprezesa znajduje się w § 11 *uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 10 kwietnia 1998 r. w sprawie regulaminu Zarządu Narodowego Banku Polskiego*⁵, zgodnie z którym w razie nieobecności Przewodniczącego Zarządu (tj. Prezesa NBP) zastępuje go wiceprezes NBP – pierwszy zastępca Prezesa NBP, a w razie ich nieobecności – wiceprezes NBP. Zasadne wydaje się jednak ustawowe umocowanie tego zastępstwa. Na marginesie tych rozważań pragnę zaznaczyć, iż w innych państwach członkowskich UE istnieją regulacje umożliwiające czasowe zastępstwo prezesa i wiceprezesa KBC, w przypadku niemożności wykonywania swoich funkcji przez obydwóch, również przez innych członków organu zarządzającego KBC⁶, co w pełni zabezpiecza ciągłości wykonywania swoich funkcji przez organy banku centralnego nawet w przypadku nieobecności jego prezesa i wiceprezesa.

V. Uwzględniając wskazany przez EBC w pkt 2.4 opinii CON/2010/37 postulat zapewnienia jasności przepisów prawa wpływających na niezależność personalną i funkcjonalną organów KBC pragnę wskazać, iż wyjaśnienia wymaga również relacja między projektowanym art. 9a ustawy o NBP obecnie obowiązującym art. 10 ust. 1 ustawy o NBP, który dotychczas był interpretowany jako obejmujący również sytuacje trwałej nieobecności Prezesa NBP⁷.

VI. Pragnę jednocześnie zauważyć, iż chociaż projekt ustawy został już skonsultowany z EBC zgodnie z *decyzją Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych*, to jednak w przypadku ewentualnej istotnej zmiany treści projektu konieczne będzie ponowne przedstawienie projektu EBC do zaopiniowania⁸.

W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że projekt ustawy, zawarty w sprawozdaniu Komisji Finansów Publicznych, jest zgodny z prawem Unii Europejskiej z zastrzeżeniem wyrażonym w pkt I-VI niniejszej opinii.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Maciej Szpunar

⁵ M.P. z 1998 r. Nr 12, poz. 203 z późn. zm.

⁶ Zob. np. art. 34 ust. 4 ustawy federalnej z 1984 r. o Narodowym Banku Austrii (dostępna na stronie internetowej: http://www.oenb.at/en/img/nbg_e_tcm16-16439.pdf), art. L 142-3 Statutu Banku Francji (dostępny na stronie internetowej: <http://www.banque-france.fr/gb/instit/telechar/histoire/statute.pdf>), art. 32 Statutu Banku Grecji zawartego w ustawie nr 3427 z dnia 7 grudnia 1927 r. (dostępna jest na stronie internetowej: <http://www.bankofgreece.gr/BogDocumentEn/Statute.pdf>), art. 31 ust. 1 ustawy zasadniczej nr 5/98 z dnia 31 stycznia 1998 r. o Banku Portugalii (dostępna na stronie internetowej: <http://www.bportugal.pt/SiteCollectionDocuments/lorganica-en.pdf>) oraz art. 26 Statutu Banku Włoch przyjętego w 2006 r. (dostępny na stronie internetowej: http://www.bancaditalia.it/bancaditalia/funzgov/gov/statuto/en_statute.pdf).

⁷ Zob. *Opinia prawna prof. dr hab. D. Dudka z dn. 12 kwietnia 2010 r. w sprawie skutków prawnych wygaśnięcia kadencji Prezesa Narodowego Banku Polskiego dla funkcjonowania organów Narodowego Banku Polskiego*, str. 4, pkt 5.

⁸ Zob. *Przewodnik dotyczący zasięgania przez władze krajowe opinii Europejskiego Banku Centralnego w sprawie projektowanych przepisów prawnych*, EBC 2005, str. 14.